

Iļja Poļakovs

Recenzija par Latvijas Radio sporta raidījumiem sabiedriskā pasūtījuma ietvaros

Sabiedriskajā pasūtījumā Latvijas Radio 2018. gadam minēts, ka uzņēmuma misija ir „informēt, iedvesmot, izglītot un izklaidēt, nodrošinot platformu sabiedrības diskusijām”. Recenzijas ietvaros analizētais saturs liek secināt, ka Latvijas Radio kopumā labi īstenojis visu misijā iekļauto arī sporta tematikas raidījumos: bija gan informatīvi sižeti par aktuālajiem notikumiem Latvijas un pasaules sportā, bija arī iedvesmojošu stāstu aktualizēšana, bija izglītojoša un arī izklaidējoša rakstura raidījumi dažādu kanālu ietvaros.

Olimpiskās spēles ir lieliska iespēja īstenot sabiedriskajā pasūtījumā norādītās Latvijas Radio vērtības „sabiedrības saliedētība, nacionālās identitāte [sic.!] un piederības izjūta Latvijai”, „auditorijas interešu un vēlmju izpratne” u.c..

Pozitīvi vērtējams fakts, ka Latvijas Radio ir labs ierakstu arhīvs. Vēl varētu vēlēties mūsdienās plašu popularitāti iegūstošas funkcijas ātruma maiņas ieviešanu. Taupot laiku, klausītāji aizvien biežāk izmanto iespēju tā dēvētos podkāstus un audio ierakstus klausīties nelielā paātrinājumā (līdz divkārtam paātrinājumam). Tai pat laikā jānorāda, ka atsevišķiem raidījumiem to lapās LSM portālā ierakstu pieejamība vērtējama ļoti zemā līmenī - ieraksti pieejami neregulāri un trūkst aktuālu raidījumu ierakstu. Tas sevišķi aktuāli ne LR1 raidījumu sakarā. Šai ziņā vēlami uzlabojumi. Tāpat nepieciešams aktīvāks un labāk pārdomāts darbs pie LR kontiem sociālajos medijos.

Sporta ziņas

Sporta ziņas ir ziņu raidījuma ietvaros. Pozitīvi vērtējams veids, kā tiek pieteiktas sporta ziņas: ziņu diktors ieskicē sporta ziņu galveno notikumu, iznākumu, tēmu, bet neatklāj visu. Tādā veidā tiek uzturēta klausītāju interese, netieši aicinot nepārslēgt citu kanālu. Ziņu diktors nosauc sporta ziņas sagatavojušā žurnālista vārdu un uzvārdu. Tas viss notiek dabiski, bez acīmredzamām iestudējuma pazīmēm. Pirms sporta ziņu sākšanās abi žurnālisti veic īsu, organisku sarunu. Sporta ziņas tiek nolasītas dinamiskas mūzikas pavadījumā. Mūzikas skaļums nav pārāk uzbāzīgs, tā ir atbilstoša ziņu formātam.

Sporta ziņas klausītājiem tiek pasniegtas lakoniski, īsumā pateikts svarīgākais: sporta veids, disciplīna, sacensību statuss un norises vieta, kā arī Latvijas sportistu rezultātus, tikai pēc tam nosaucot arī pirmo vietu ieguvējus. Tāpat jāuzteic neliela analītiska informācija par rezultātu nozīmi sezonas kopainā. Piemēram, ziņā par skeletonistu Martina un Tomasa Dukuru palikšanu ārpus pjedestāla Altenbergas posmā beigās tiek norādīts uz situāciju kopvērtējumā, bet sekojošajā ziņā par Latvijas biatlonistu startiem Oberhofā klausītājiem tiek atgādināts, ka Vācijas posmu treniņnometnes dēļ izlaida Andrejs Rastorgujevs un Baiba Bendika. Bez šādas piebildes klausītājiem varētu rasties jautājums, kāpēc abi minētie Latvijas izlases līderi nepiedalījās posmā. Tāpat tiek ieskicēti arī nākotnes plāni vai notikumi. Piemēram, pēc tenisistes Anastasijas Sevastovas uzvaras Brisbenas turnīrā klausītāji tika informēti, ka jaunredēļ Latvijas otrā rakete sasniegs personisko rekordu WTA rangā.

Starp dažādām ziņām diktors ietur saprātīgu pauzi un ievēl elpu. Tā ir saturiski nepieciešama pauze, kas nav ne pārāk ilga, ne pārāk īsa. Labi vērtējama ir diktora izvēle ziņu izklāsta secībai – vispirms klausītāji tiek informēti par Latvijas sportistu rezultātiem, bet pēc tam arī par aktuālajiem notikumiem pasaulē.

Tāpat sporta ziņu ietvaros tiek izmantoti arī oriģinālkomentāri iesaistīto personu izpildījumā. Piemēram, ziņai par Latvijas handbola izlases gaidāmo spēli seko federācijas ģenerāls sekretāra Anrija Brencāna komentāru.

Jāņa Lazdāna valodas prasmes vērtējamas kā ļoti labas. Patīkams balss tembrs, bet dikcija varētu būt labāka. Atsevišķi vārdi ir grūti uztverami, it kā izteikti pārāk ātri. Šādu iespaidu nedaudz paspilgtina kontrasts ar mirkli iepriekš runājušo ziņu diktora Tāli Eipuru, kuram dikcija ir labāka. Intonācijas ir daudzveidīgas un sekmē klausītāju ieinteresētību, kā arī tās uzturēšanu ilgākā laika posmā.

Mārtiņa Kļavenieka valodas prasmes arīdzan vērtējamas labi. Viņa dikcija ir skaidrāka. Viņš ziņas atdala ne tik lielā mērā ar pauzēm, bet gan ar sakārtojuma saikļiem. M. Kļaveniekam gan gadās būtiskākas aizķeršanās. Piemēram, 11. janvāra sporta ziņu raidījumā žurnālistam bija lielas grūtības izrunāt „Spartaks Jūrmala” futbolista Dmitrija Platonova vārdu, mirkli vēlāk bija problēmas arī ar basketbolista Kevina Duranta uzvārda izrunu. Kopumā mazākas un lielākas aizķeršanās, minstināšanās viņam gadās biežāk. Atsevišķos un retos gadījumos žurnālists izvēlējies ne tos labākos valodiskos risinājumus informācijas pasniegšanai. Tā, piemēram, 22. janvāra rīta ziņās viņš saka „... viņa pārstāvētā Ņujorkas „Knicks” ielaida lielāko punktu skaitu šajā sezonā”, tomēr „ielaišana” vairāk asociējas ar komandu spēlēm, kuros ir vārti un vārtsargi (futbols, hokejs, handbols, florbols), bet basketbolā, volejbolā un tenisā ierastāks sporta termins ir „punkta (-u) zaudēšana”. Tāpat tajā pašā raidījumā divains šķiet apgalvojums, ka bobsleja sacensībās „uzvarēja vācieša Niko Valtera kamanas”, nevis vācu sportisti.

Īpatnēji, ka LR raidījumu arhīvā LSM vietnē raidījumu ieraksti sadalīti vairākās atsevišķās daļās pēc pulksteņa rādītājiem, nevis reāliem sižetu sākuma un beigu laikiem. Piemēram, 11. janvāra sporta ziņu ieraksts (17:34) pieejams nepilnā apmērā – sākts par vēlu, beigts par ātru, kamēr diktors vēl turpināja lasīt ziņas. Vajadzības gadījumā gan ikviens var pārslēgties uz iepriekšējo pārraidi un patīt ierakstu uz priekšu vai nākamo raidījumu – atpakaļ, tomēr tās ir papildus neērtības klausītājiem.

Rīta ziņās lielāka uzmanība pievērsta aizvadītās nakts un iepriekšējā vakara sporta notikumiem, kas saprotamu iemeslu dēļ nebija iekļauti iepriekšējos sporta ziņu raidījumos. Piemēram, 22. janvāra rīta ziņās plkst. 6.34 informē par basketbolista Kristapa Porziņģa veikumu NBA mačā otrpus Atlantijas okeānam, bet dienas ziņās tas vairs netika pieminēts.

Atsevišķi jāizceļ arī ziņu vadītāja T. Eipura ieinteresētība sporta ziņās. Viņš aktīvi reaģē, pēc nolasītajām sporta ziņām sniedz savus komentārus par dzirdēto, rezumē, pajoko, precizē. Šādas mazāk formālas replikas starp ziņām atdzīvina sarunu, atdala sporta ziņas no sekojošās programmas, kā arī veic refleksijas funkciju.

Olimpisko spēļu laikā sevišķa uzmanība sporta ziņās bija jāpievērš Phjončhana 2018 aktuālajiem

notikumiem. Pozitīvi vērtējams, ka ziņās klausītāji tika informēti gan par jau notikušiem notikumiem, gan par vēl gaidāmajiem Latvijas sportistu startiem. Tāpat atzinīgi jāvērtē arī apstākļi, ka LSM speciālkorespondenta Dienvidkorejā T. Eipura sniegtā informācija no notikumu vietas tiek izmantota gan ziņu diktora stāstījumā, gan ar oriģinālinterviju atskaņošanu ēterā. Ja visa ziņu raidījumu gaitā tiktu atskaņoti tikai oriģinālie materiāli, tas varētu būt mazāk informatīvi un ne tik lietderīgi klausītājiem. Tai pat laikā tika izmantota iespēja arī atskaņot speciālkorespondenta sagatavotās intervijas ar Latvijas sportistiem, treneriem.

Tāpat kā to darīja visi Latvijas mediji, 18. februārī neprecīzi sniegta informācija par to, ka Oskara Melbārža pilotētā bobsleja divnieku ekipāža visus sešus treniņbraucienus aizvadīja ar Daumantu Dreiškenu stūmēja lomā. Šāda neprecizitāte gan saistīta ar Phjončhanas olimpisko spēļu oficiālajā mājas lapā sniegto informāciju, uz ko visi Latvijas žurnālisti paļāvās. Tā kā treniņu laikā paralēli notika vairāku Latvijas sportistu starti, saprotami arī iemesli, kāpēc neviens no Latvijas žurnālistiem, LSM speciālkorespondentu T. Eipuru ieskaitot, nepārliecinājās klātienē par to, ka dažos treniņbraucienos ar O. Melbārdi stūmēja lomā ekipāžā bija Jānis Strenga. Toties J. Lazdāna apgalvojums ēterā, ka visus treniņbraucienus ekipāža veikusi vienlīdz stabili un pārliecinoši, īsti neatbilda patiesībai, jo starta ieskrējienos ar dažādiem stūmējiem bija krasi atšķirīgi rezultāti. Turklāt konkrētajā ziņu raidījumā tika atskaņota arī saruna ar izlases treneri Sandi Prūsi, bet tajā nebija informācijas par negaidīto stūmēju maiņu sacensībām.

Kopumā olimpisko spēļu laikā sporta ziņās, iespējams, bija nedaudz par maz olimpisko jaunumu saturs. Viss svarīgākais un aktuālākais tika nosaukts un minēts, bet varbūt varētu vēlēties olimpisko ziņu atkārtoties arī nākamajos ziņu raidījumos. Klausoties OS laikā veidotos sporta ziņu raidījumus, radās iespaids, ka katrā atsevišķā ziņu raidījumā tika minēti vien pēdējie un aktuālākie jaunumi, iepriekšējos un tikai nedaudz senākus notikumus ātri „aizmirstot”. Piemēram, tādi notikumi kā skeletonista Martina Dukura neveiksme Phjončhanas trasē būtu pelnījusi ilgstošāku uzmanību. Pēc sacensībām varēja ilgāk un vairāk meklēt atbildes, iegūt dažādus viedokļus par notikušā iemesliem, nevis ātri izņemt tēmu no ziņu aprites.

Tāpat nedaudz pārsteidz fakts, ka sporta ziņu raidījumos ēterā atvēlēts raidlaiks Latvijas futbolistu mačiem ārzemju līgās (piemēram, Polijas čempionātā) arī tad, kad mūsu futbolisti ne ar ko ievēribas cienīgu nav izcēlušies, bet, piemēram, ārzemēs spēlējušo Latvijas basketbolistu veikums recenzijas ietvaros pētītajās sporta ziņu pārraidēs netika atspoguļots. Ņemot vērā, ka basketbolisti lielākoties izceļas arī ar kādu individuālo statistiku, kas klausītājam var dot arī kaut kādu iespaidu par latviešu sportista snieguma kvalitāti, tādu ziņu iekļaušana raidlaikā būtu vairāk piemērota. Novērojama tendence, ka J. Lazdāns sporta ziņās ietver vairāk informācijas par futbolu, bet M. Kļaviņš – mazāk. Redakcionālā neatkarība savā ziņā ir apsveicama, bet varbūt varētu vēlēties skaidru vīziju un precīzākas vadlīnijas aktualitāšu atspoguļošanā. Galvenā vadlīnija – koncentrēties Latvijas sportistu rezultātu atspoguļošanā – gan ir ievērojama.

Latvijas Radio sabiedriskajā pasūtījumā 2018. gadam minēts, ka viena no LR vērtībām ir „atbalsts demokrātijas principiem, vārda un izteiksmes brīvībai, tolerance pret atšķirīgiem uzskatiem un viedokļiem”. Šim nosacījumam labi atbilst LR sporta ziņu dienesta rīcība 21. janvāra ziņu raidījumā, kad pēc daiļslidošanas Diānas Ņikitinas starta olimpiskajās spēlēs pieminēts gan fakts, ka sportistes treneris Stefans Lambjēls nebija apmierināts ar tiesnešu novērtējumu, gan iegūts atšķirīgs, bet kompetents papildus viedoklis no Latvijas Slidošanas asociācijas valdes

priekšsēdētājas Marikas Nugumanovas, kura norādīja, ka Latvijas sportiste novērtēta godīgi un atbilstoši savam sniegunam.

Sabiedriskajā pasūtījumā kā LR prioritārais darbības virziens 1.A minēts „nodrošināt līdzsvarotu Latvijas reģionos dzīvojošo iedzīvotāju un notikumu reprezentāciju”. Šis punkts īstenots, piemēram, ar informācijas iekļaušanu sporta ziņās par Alūksnē gaidāmā Latvijas junioru un jauniešu čempionātu olimpisko spēļu laikā.

Interesanti, ka LR sabiedriskajā pasūtījumā salīdzinājumā ar LTV sabiedrisko pasūtījumu lielāks uzsvars ir uz sporta politikas procesu atspoguļošanu, bet LTV akcentēts sportistu un treneru darbs. Recenzijas ietvaros pētīto raidījumu ietvaros manāms, ka sporta politikas jautājumiem atvēlēta informācijas attiecība ir lielāka nekā LTV, sporta organizāciju pārstāvji uzrunāti biežāk nekā paši sportisti, tātad šajā ziņā sabiedriskais pasūtījums ir īstenots.

Korejas studija

Olimpisko spēļu laikā tika pārraidīts raidījums „Korejas studija”, kas pozicionēts kā notikumu apskats, spriedumu un komentāru atskaņošanas raidījums. Šis raidījums bija pieejams arī vērošanai video formātā, ne tikai audio. Video tiešraides bija pieejamas Latvijas Radio *Facebook* kontā, LSM un LR mājas lapās. Kaut kādu iemeslu dēļ recenzijas ietvaros izraudzītie raidījumi 16. un 19. februārī bija noklausāmi un noskatāmi, taču video sižeti recenzijas tapšanas brīdī bija bez skaņas.

„Korejas studiju” vadīja Kārlis Dagilis, Elvis Jansons, lielākoties raidījumā tika pieaicināti arī īpašie viesi. Neviens no viņiem abiem nav sporta speciālisti ikdienā, un šajā gadījumā tas bija jūtams. Zināšanas par aktuālajiem notikumiem varbūt vēl arī var uzspodrināt īsā termiņā, bet izpratne par notikumiem, iznākumiem, to attīstības gaitu ir diezgan neprofesionāla. Piemēram, viens no raidījuma vadītājiem pēc Martina Dukura veikuma olimpiskajā trasē izteicās, ka latvietim bijušas pat iespējas pacīnīties par zelta godalgu, lai gan pēc pirmajiem diviem braucieniem visiem pastāvīgajiem skeletoņa līdzjutējiem, kad tikai lērums neiedomājama kļūdu līdera Sunbina Juna izpildījumā varētu pavērt šādas iespējas M. Dukuram, kurš pirmajos braucienos pat nebija goda pjedestālu pozīcijās. Vēlme nedaudz piepušķot Latvijas sportistu veikumu un iespējas olimpiskajās spēlēs ir saprotama un daļēji pat attaisnojama LR un sabiedriskā pasūtījuma mērķu kontekstā, taču tikai daļēji, jo no otras puses tas neatbilst mērķim dot sabiedrībai objektīvu un profesionālu vērtējumu. Tiesa, jāņem vērā, ka šis raidījums drīzāk uztverams kā platforma dažādu viedokļu izteikšanai un piedāvāšanai, nepretendējot uz absolūtās taisnības noskaidrošanu. Tai raidījumā pieaicinātā viese Jana Duļevska objektīvu iemeslu dēļ nevar kompetenti vērtēt skeletoņa sniegumu, var tikai dalīties iespaidos, pārdomās, personiskos pārdzīvojumos par to. Ja raidījumu uztver kā izklaidējošu saturu, tas iegūst citu nozīmi. Toties 19. februāra raidījumā kā viesis pieaicināts bijušais bobsleja stūmējs Intars Dīcmanis, un viņa kompetence pēc Latvijas olimpiešu pirmās un vienīgās medaļas Phjončhanas spēlēs bobsleja divnieku ekipāžu sacensībās nav apšaubāma. Raidījuma gaitā šķetināts, iespējams, visplašākās diskusijas raisījušais jautājums Latvijas sabiedrībā olimpisko spēļu laikā par stūmēju pēkšņo maiņu, Daumantu Dreišķenu aizstājot ar Jāni Strengu. Dīcmaņa uzaicināšana raidījuma viesā

statusā jāva sniegt visobjektīvāko un precīzāko komentāru par radušos situāciju, kas citos medijos, piemēram, Latvijas Televīzijā atspoguļota mazāk aukstasinīgi, neitrāli un objektīvi.

Jāpiebilst, ka Latvijas Radio arī uz Dienvidkoreju nosūtīja korespondentu, kurš ikdienā neseko pastiprināti sportam. Tomēr T. Eipurs kopumā teicami tika galā ar saviem pienākumiem, uzdeva jautājumus pēc būtības, nepārspīlējot ar tehnisko nianšu noskaidrošanu, vairāk akcentējot cilvēcīgo pusi Latvijas olimpiešu startos, bet viņa jautājumi sportistiem bija adekvāti, tāpat arī spriedumi, viņš kopumā sniedza objektīvu un precīzu informāciju. Sevišķi jāizceļ raidījuma vadītāju sagatavotā infografika par Latvijas sportistu vidējām iegūtajām vietām visās ziemas olimpiskajās spēlēs, kas 19. februārī bija vislabākā tieši Phjončhanā. Jāizceļ par to, ka neviens cits Latvijas medijs šādā griezumā Latvijas sportistu veikumu Dienvidkorejā nebija vērtējis. Tātad tā ir oriģināla un vērtīga informācija, kādā var vērtēt sniegumu.

Tieši T. Eipura sagatavotie sižeti un intervijas no Dienvidkorejas papildina „Korejas studijas” saturu un dod dažādu cilvēku spriedumiem diskusijas vērtas sarunas tēmas. Tāpat viņš regulāri pieslēdzās tiešraidei un dalījās iespādiem, komentēja, skaidroja aizvadītās dienas notikumus un sniedza papildus informāciju, kādu iespējams gūt vien klātienē.

„Korejas studijas” izkārtojums bija paraibs, video attēlā bija pārāk daudz mazsvarīgu detaļu, piemēram, kaktuss un citi augi, fonā esošie aizkari bija pārāk uzbāzīgi un atstaroja apkārt esošo gaismu, tāpat arī apgaismojums studijā nebija optimāls, raidījuma vadītāju acīm regulāri paliekot ēnā. Taču tas viss ir arī saprotams, jo tas ir radio raidījums ar video tiešraidi, nevis televīzijas pārraide, kurā video un studijas iekārtojuma kvalitātes līmenim jābūt ievērojami augstākā līmenī. Ņemot vērā to, jāatzīst, ka LR darbinieki ir pietiekami piedomājuši pie pārraides vizuālā tēla ar vienotu simboliku. Arī T. Eipurs „Korejas studijai” no Kanninas mediju ciemata pieslēdzās ar aiz sevis fonā esošu raidījuma karogu, lai pārraide pēc iespējas labāk izskatītos arī tiešraidē. Tāpat arī studijā uz ekrāna tika sniegta papildus vizuālā informācija, intervējamo attēli, statistikas apkopojums. Tātad raidījums tiešām bija plānots arī skatītāju auditorijai, ne tikai klausītājiem.

Ir žēl, ka raidījuma vadītāji atstāj pavisam darba sajūtu. Runājot par Induļa Bikšes iegūto vietu Phjončhanā, viens no raidījuma vadītājiem saka „ja nemaldos, kaut kas ap 62. vietu viņam bija” (patiesībā tā bija 65. vieta). Tāpat arī netika izmantota iespēja piesaistīt sasniegto auditoriju arī citām pārraidēm, kas sagatavotas tieši olimpisko spēļu sakarā. Tā, piemēram, 16. februāra „Korejas studijas” gaitā viens no vadītājiem saka šādi: „Visas šīs sērijas varat noskatīties. Ja nemaldos, rītdien viena no šīm sērijām atkal tiks publicēta.” Nenoteiktība un nepārlicinātība ar apgalvojumu „ja nemaldos” liecina par nepietiekamu sagatavošanos raidījumam, lai tā gaitā aicinātu noklausīties arī citu ar olimpiskajām spēlēm saistītu raidījumu.

Abu raidījuma vadītāju valodas prasmes vērtējamas kā ļoti labas, dikcija skaidra, intonācijas daudzveidīgas, vēstījuma saturs ir skaidrs un saprotams.

Recenzijas ietvaros izvēlētos raidījumus video formātā noskatījās 1244 un 1442 cilvēki, kas ir solīds rādītājs audiālam medijam.

Piespēle

Raidījumu vada Inese Krese-Katkovska vai Mārtiņš Kļavenieks, bet olimpisko spēļu laikā 10. februāra raidījumā strādāji abi. Tiek pozicionēts, ka raidījums „veltīts sporta draugiem, intervijas ar sportistiem un treneriem, kā arī stāsts par aizvadītajā nedēļā svarīgāko”. Raidījuma sākumā tiek pieteiktas galvenās tēmas, kas tiks skatītas. Visa raidījuma gaitā, izņemot intervijas, fonā skan mūzika. Tā nav pārāk nomācoša un lieku uzmanību nepiesaista, drīzāk tieši pretēji – dod vēlamo uzmundrinājuma efektu. Pēc tēmu pieteikuma seko īsa mūzikas pauze, kurā izmantotais sintezatora tembrs šķiet nedaudz novecojis un neaktuāls, drīzāk pagājušā gada astoņdesmitajiem vai deviņdesmitajiem gadiem piestāvošs.

Klausoties pārraidi, rodas iespaids, ka iepriekš rūpīgi sagatavots teksts tiek lasīts no lapas, kas šāda raidījumu formātam šķiet atbilstoši un profesionāli. Izņēmums bija M. Kļavenieka veidotais raidījums 17. februārī. To gan var skaidrot ar olimpisko spēļu ritējumu, un tajā brīdī sagatavoties savlaicīgi bija grūti, jo paralēli bija jāinformē par „svaigākajiem” jaunumiem. Runājamā teksta sagatavošana iepriekš sniedz iespēju izteikties daiļrunīgāk, precīzāk, sekmē izvairīšanos no vārdu atkārtotāšanās. Tai pat laikā žurnālistu runā intonācijas ir tik daudzveidīgas, it kā viņi runātu „uz sītienu” izdomātu tekstu. Var tikai apsveikt to, ka par iepriekš sagatavoto tekstu liecina vien tā pārāk labā kvalitāte, nevis monotons lasījums no lapas.

Tikmēr intervijās ar sportistiem I. Kreses-Katkovskas jautājumi acīmredzami netiek piekorigēti pēc tam studijā, bet gan atstāti oriģinālā. Arī tādās epizodēs I. Krese-Katkovska izceļas ar patiešām ļoti labām valodas prasmēm: plašs vārdu krājums, skaidra dikcija, intonācijas daudzveidīgas. Arī žurnālistes kompetence aktuālajos sporta jautājumos vērtējama kā laba. Intervijās I. Krese-Karkovska uzdod sabiedrībai aktuālus jautājumus, tās zināšanas par sporta veidu neļauj intervējamajiem „pūst miglu acīs”. Informācija, ka žurnāliste intervijās iegūst no sportistiem, ir pietiekami analītiska un specifiska, lai tiktu apmierināta sportam pastiprināti sekojošo klausītāju zinātkāre, gan arī visnotaļ vispārīga, kas būtu saprotama arī klausītājiem, kuri sportam neseko pastiprināti ikdienā. Visu augstāk minēto var attiecināt arī uz M. Kļavenieka darbu. Savukārt ārštata korespondenta M. Berga valoda vērtējama kā laba, taču ir dažas atsevišķas nianšes, kas nebūtu vēlamas runā. Piemēram, jautājumā nav vēlama darbības vārda izmantošanas pavēles izteiksmē („Ko ziniet par Latvijas izlasi?”). Turklāt tas bija ieraksts, ko varēja izlabot savlaicīgi. Tā ir gan paša žurnālista, gan redaktoru atbildība, lai šādas kļūdas tiktu labotas laikus.

Ar sportistu interviju sižeti raidījumu papildina arī pārējie raidījuma žurnālisti. Atsevišķās intervijās tiek izmantots interesants risinājums, ieskaņojot žurnālista komentārus pa virsu intervējamā runātajam tekstam, kas ir mazāk interesants. Šāda pieeja varbūt nav izmantojama katrreiz, bet palīdz noturēt klausītāju uzmanību, ja intervija ir ilga. Žurnālistam īsākā laika periodā izklāstot būtiskākos vēstījuma akcentus, klausītājam ir vieglāk noturēt uzmanību, jo nav jāklausās ilgstoši viena cilvēka monologs.

Dažas intervijas tika ierakstītas kopā ar citiem žurnālistiem, citas ir Latvijas Radio oriģinālmateriāls, kas arī atsevišķi izcelts, piesakot intervijas. Piemēram, tā bija 3. februāra intervijā ar Kanādas hokeja izlases treneru korpusa pārstāvjiem. Interesants risinājums bija oriģinālo atbilžu saglabāšanas ierakstā, piedāvājot tulkojumu uz latviešu valodu, ko ierunāja ar raidījumu nesaistīts LR sporta žurnālists Jānis Lazdāns, bet citas intervijas tulkojumu ieskaņoja M. Kļavenieks. Tulkojumu būtu varējis ierunāt arī intervijas autors M. Bergs, taču ar cita žurnālista

iesaistīšanu darbā tika panākts tas, ka intervējamā un intervētāja teksta balsis atšķiras, līdz ar to ieraksts bija vieglāk uztverams klausītājiem. Tulkojums uz latviešu valodu kopumā bija labs un saprotams, taču bija atsevišķas nianšes. Piemēram, J. Lazdāna ierunātais teksts „tās būs smagas spēles” īsti neatbilst semantiski vēstījumam. Konkrētajā gadījumā vēlams būtu sacīt „tās būs sarežģītas spēles”. Turklāt šāda neprecizitāte tulkojumā radās ne tāpēc, ka uz to pamudinātu burtisks tulkojums no angļu valodas, kas mēdz sarežģīt darbu.

Tāpat raidījumā izmantoti arī ārštata korespondentu sagatavotas intervijas. Piemēram, 13. janvāra raidījumā M. Bergs sagatavoja interviju ar Cēsu „Lekrings” florbola komandas pārstāvjiem. Šāda prakse ir apsveicama. Jautājumi gan ir par to, vai un kā tā atbilst sabiedriskā pasūtījumā noteiktajam darbības virzienam 6.B „nodrošināt sadarbību ar Latvijas reģionālajiem medijiem satura veidošanā” un vai nebija iespējams iesaistīt kādu reģionālo mediju darbinieku.

Olimpisko spēļu laika raidījumu ietvaros tiešraidē tika zvanīts speciālkorespondentam Dienvidkorejā Tālim Eipuram. Diemžēl atsevišķās reizēs sakari nebija pietiekami kvalitatīvi. Piemēram, 10. februāra raidījumā telefonsarunas gaitā sakari ik pa laikam pārtrūka. Grūti gan skaidrot tā iemeslus un kurā pusē bija problēmas. No otras puses, ja tā saruna tiktu ierakstīta burtiski pusminūti iepriekš, to būtu iespējams izlabot. Bija acīmredzams plāns sarunu īstenot tiešraidē, lai dotu klātbūtnes efektu, taču konkrētajā gadījumā vēstījums par dienas gaitā gaidāmajiem Latvijas sportistu startiem tas varbūt nebija nepieciešams, sevišķi, ja ņemam vērā, ka informācija tika raidīta tikai skaniski, nevis ar attēlu, bet audio signāls no notikumu vietas klausītāju auditorijai var palikt arī nepamanīts un nenovērtēts. Tādā gadījumā speciālkorespondentam būtu vēlams sniegt informāciju, kas novērojama tieši no viņa tā brīža atrašanās vietas. Citkārt T. Eipurs to veic labi. Piemēram, 17. februārī intervija ar Normundu Kotānu bija oriģināls materiāls, kas citos medijos nebija pieejams. Jāteic gan, ka raidījuma vadītāji I. Krese-Katkovska un M. Kļavenieks labi paskaidroja sakaru traucējuma iespējamus iemeslus, kā arī izcēlās ar labu humora izjūtu. Tātad reaģēšana uz nestandarta situācijām vērtējama kā profesionāla un laba.

Pozitīvi vērtējams, ka olimpisko spēļu laikā uzmanība pievērsta arī vietējiem notikumiem. Piemēram, 10. februāra raidījumā biatlonistu starti Phjončhanā saistīti ar slēpošanas sacensībām Alūksnē. Tas bija ne tikai sižets par aktuālajiem notikumiem todien Austrumlatvijā, bet arī par to, kur, kā un kāpēc Latvijā aug jaunie biatlonisti un distanču slēpotāji. Tāpat raidījuma ietvaros bija stāstījums par Vieglatlētikas Gada balvas svinīgās ceremonijas un sportistu intervijas no pasākuma, sniedzot klausītājiem citur nebijušu informāciju par aktualitātēm Latvijas vieglatlētu dzīvēs un karjerās.

Atšķirībā no „Korejas studijas” vadītājiem, I. Krese-Katkovska un M. Kļavenieks savos stāstījumos informēja klausītājus arī par citiem LR raidījumiem, kuros bija un vēl tikai būs papildus informācija par olimpisko spēļu aktualitātēm.

3. marta raidījumā galvenā tēma bija olimpiešu sagaidīšana Rīgā. Dīvaina šķiet M. Kļavenieka izvēle raidījumā atskaņot no sagaidīšanas pasākuma visu delegācijas pārstāvju nosaukšanu. Piemēram, šorttreka delegācijas pārstāvju vārdu un uzvārdu atskaņošanas vietā varēja sniegt kādu vērtīgāku papildus informāciju, nevis izvēlēties vienkāršāko raidlaika aizpildīšanas iespēju. Pēc tam sekojušās intervijas ar sportistiem un delegācijas pārstāvjiem ir tam labs piemērs. Tai

pat laikā šajā raidījumā bija tikai viena sarunu tēma, netika skatītas citas aktualitātes Latvijas sportā. Ņemot vērā, ka bobsleja komanda Latvijā atgriezās 28. februārī, bet raidījums atskanēja sešas dienas vēlāk, tā informācija nebija vairs tik aktuāla, lai visu raidījumu veltītu tikai šai tēmai. Konkrēti 3. marta raidījuma kontekstā ir aizdomas par nepietiekami rūpīgi izplānotu raidījuma saturu, visu uztaisot „uz ātru roku”, lai aizlāpītu raidlaiku, nevis veikts patiesi profesionāli augstvērtīgs darbs pēc vislabākās sirdsapziņas.

Radio rings

Raidījumu vada Renārs Penezis. Raidījuma interneta lapas aprakstā minēts, ka „Radio Rings ir raidījums sporta entuziastiem. Šajā rubrikā uzzināsi visu par un ap sportu - aktualitātes, stāsti un intervijas”. Visu par un ap sportu raidījumā noteikti nav iespējams uzzināt, tā ka šādi vārdi ir pārāk skaļi. Nepieņemami, ka šī raidījuma interneta vietnē trešais jaunākais ieraksts ir no pagājušā gada 12. septembra. Neregulāra video ievietošana arhīvā padara par bezjēdzīgu visu arhīvu vismaz konkrētā raidījuma ietvaros. Toties pozitīvi vērtējama sasniegtā auditorija. Piemēram, 7. aprīļa raidījumam par ultramaratona sportistu Andri Graudiņu ir 3216 skatījumu. Tāpat apsveicami, ka raidījuma ietvaros klausītāji tiek informēti par citām iespējām iegūt informāciju par olimpiskajām spēlēm citos LR kanālos. Piemēram, izskanēja „Korejas studijas” raidījuma sākuma laiki LR1 kanālā.

15. februāra raidījums sākts ar nominācijām. Piemēram, „olimpiskais sešinieks ar mazuma piegaršu” par kamanīņu braucēju ekipāžas Jura un Andra Šica iegūto 6. vietu Phjončhanā vai „Ulla, Ulla, tu ir dulla”. Nomināciju nosaukumi ir trāpīgi un asprātīgi, ar humora izjūtu, izklaidējoši, bet precīzi. Tāpat arī raidījuma vadītāja komentāri. Kompetences un sporta zināšanu ziņā R. Penezis šķiet orientējamies sportā nedaudz labāk nekā „Korejas studijas” raidījuma vadītāji.

Raidījuma gaitā fonā skan dinamiska mūzika. Tā ir uzbāzīgāka nekā LR1 sporta ziņās un raidījumos, tomēr noprotams, ka tas atbilst LR5 mērķauditorijai. Raidījums ir izklaidējošs, starp tēmām skan latviešu autoru skatuves mūzika, līdz ar to jāsecina, ka raidījuma mērķis ir informēt auditoriju par sporta aktualitātēm neuzbāzīgā, uz analītiku un nopietnību nepretendējošā veidā. Tas arī atbilst sabiedriskā pasūtījumā noteiktajam uzdevumam „...integrēt sporta tematiku kopējā informācijas plūsmā”. Turklāt sabiedriskajā pasūtījumā norādīts, ka LR5 pozicionējums ir „aktīvs un dinamisks formāts, kas sniedz gan izklaidējošu saturu, gan izglītojošu informāciju”.

15. februāra raidījumā viesojās trampīnlēkšanas trenera Margarita Sokolova, kura pastāstīja par sporta veida vēsturi Latvijā, jaunajiem centieniem atjaunot trampīnlēkšanas tradīcijas Latvijā un iepazīstina vairāk ar sporta veida specifiku. Tāpat raidījumā bija arī 11 gadus vecā M. Sokolovas meita Alise, kura ir Baltijas labākā trampīnlēcēja savā vecumā. Pozitīvi, ka raidījuma ietvaros klausītāji tika aicināti apsvērt iespēju izmēģināt savus spēkus trampīnlēkšanā, pastāstot arī par to, kas sākumā būs nepieciešams un cik tas maksās (vai šajā gadījumā drīzāk nemaksās) bērnu vecākiem, kādi ir vēlami auguma parametri šī sporta veida pārstāvjiem. Savukārt 15. marta raidījumā viesojās „veselīga dzīvesveida piekritējs” Ričards Ozoliņš.

15. marta raidījumā R. Penezis izsaka savdabīgu paziņojumu, ka šorttrekista Roberto Puķiša

skandālā Latvijas mediji vairāk esot atspoguļojoši Evitas Krievānes viedokli nekā paša sportista argumentus, kas ne tikai neatbilst patiesībai, bet pat ir diametrāli pretējs apgalvojums tam, kā viss notika. Šīs pašas tēmas sakarā R. Penezis minēja vēl kādu dīvainību: „Tikmēr pats Roberto man teica, ka olimpisko spēļu laikā viņš ir uzrakstījis atklāto vēstuli gan olimpiskajai komitejai, gan Ventspils un vispār šorttreka federācijai.” Lai gan apsveicama iniciatīva atspoguļot abu pušu izteikumus un komentārus, nav saprotams, kāpēc konfliktā iesaistīto informācija netika pārbaudīta (piemēram, varēja palūgt R. Puķītim uzrādīt šādu atklāto vēstuli un informāciju, kas apliecinātu, ka LOK ar to ir iepazinies). Vēl dīvaināka šķiet replika par „Ventspils un vispār šorttreka federāciju”.

Raidījumu „atdzīvina” divu cilvēku sarunas formāts. R. Penezis nav vienīgais runātājs raidījumā, viņam ir sarunu biedrs, kurš uzdod precizējošus jautājumus, pajoko, komentē. Iespējams, tieši tāpēc raidījums ir „dzīvāks”, nav monotonu stāstījumu. Abu ēterā strādājušo valodas prasmes vērtējamas kā labas.

Piektais celiņš

„Piektais celiņš” ir unikāls raidījums Latvijas sabiedriskajos medijos, jo ir vienīgais krievu valodā par Latvijas sporta aktualitātēm. Tas ir svarīgs aspekts, kas veicina Latvijas krievvalodīgās sabiedrības integrāciju valstī un viņu identificēšanos ar Latviju un tās sportistiem. Šāda prakse ir apsveicama, un būtu rekomendējama līdzīgu mērķu raidījuma izveide arī citos Latvijas Televīzijā. Sabiedriskajā pasūtījumā LR4 pozicionējumā minēts, ka programmai ir „vērsta uz integrācijas veicināšanu un piederības izjūtas Latvijai veidošanu”. Tiesa, žēl, ka Latvijas Radio 4 *Facebook* kontam ir tikai 1431 sekotāju, kas ir ļoti maz. Lai pakāpeniski palielinātu sekotāju skaitu sociālajos tīklos, mērķtiecīgi jāstrādā šajā lauciņā, jo nav pieļaujams, ka LR4 *Facebook* kontā četru gadu laikā ir tikai 18 video, no kuriem tikai divi ir publicēti 2018. gadā. Taču arī Latvijas Radio *Facebook* kontam ir tikai 3669 sekotāju. Tiesa, tajā ir veiktas lielākas aktivitātes auditorijas palielināšanai.

Raidījumu veido Romāns Antonovičs un Vladimirs Ivanovs. 16. februāra raidījumā olimpisko spēļu laikā galvenā tēma bija Latvijas olimpiešu veikums Phjončhanas spēlēs. Raidījuma sākumā izskanēja apgalvojums, ka konkrētā diena bija neveiksmīga Latvijas sportistiem, jo skeletonists Martins Dukurs palicis bez godalgas.

Abu vadītāju kompetence par sportu ir visaugstākajā līmenī. V. Ivanovs paskaidroja, ka korejiešu Sunbins Juns olimpiskajās spēlēs bija M. Dukuram neaizsniedzams mērķis, bet cita kaluma medaļas būtu bijušas latvietim paņemamas, ja ne paša kļūdas un sensacionāls sniegums iepriekš „snaudušo” konkurentu izpildījumā. Raidījumā viesojās trīskārtējā olimpiete Ilonda Lūse. Arī etnisko latviešu dalība krievvalodīgo auditorijai veltītā raidījumā ir apsveicama. Tāpat arī pamatota brāļu Dukuru stādīšana priekšā kā cilvēciņas etalonu, it sevišķi, ja ņemam vērā pirms olimpiskajām spēlēm notikušo skandālu par dopingu Krievijā, kas atklāti runājušos Dukuru ģimenes pārstāvjus padarīja par neviennozīmīgi vērtētiem un nepopulāriem personāžiem Kremļa atbalstītos medijos.

No visiem Latvijas Radio sporta raidījumiem šis ir visprofesionālāk un daudzpusīgāk nostrādātais. Tajā tiek skatīts daudz un dažādu tēmu, izcelti svarīgākie akcenti. Vienīgais, kā varbūt pietrūkst, ir intervijas ārpus studijas, jo 50 minūtes ir pietiekami ilgs laiks, lai vienkāršas sarunas, lai cik interesantas, nogurdinātu klausītājus. Turklāt lielākā daļa raidlaika tiek aizpildīta ar mazāk aktuālu informāciju. Piemēram, ātrsliidošana Haralda Silova panākumu kontekstā Phjončhanas spēlēs tobrīd bija aktuāla, bet Ilondas Lūses karjeras pagātnes līkloči aktualitāti bija jau zaudējuši un Phjončhanas spēļu laikā nebija prioritāri. Savukārt 23. marta raidījumā viesojās LFF prezidenta amata kandidāts Vadims Ļašenko, un ilgāka saruna ar viņu bija aktuāla un vietā. Raidījums tika atskaņots mēnesi pirms LFF prezidenta vēlēšanām.

Raidījuma vadītāji izceļas ar ļoti labām valodas prasmēm, izmanto krāšņus epitētus un citus tēlainās izteiksmes līdzekļus, turklāt dara to tik veikli un meistarīgi, bez aizķeršanās, ka atliek vien pabrīnīties. Pozitīvi, ka raidījuma vadītāji pārraides laikā seko *Facebook* kontam un reaģē un klausītāju jautājumiem, uzdodot tos raidījuma viesei. Atgriezeniskās saites veidošana un uzturēšana ar klausītājiem ir apsveicama prakse. Savukārt 23. marta raidījumā tiešraidē tika saņemts klausītāja zvans, tajā tika pausts atbalsts LFF vēlēšanās V. Ļašenko un diskreditēts otra kandidāta Kaspara Gorkša atbalstītājs Māris Verpakovskis, kurš it kā dzīvojot kopā ar bijušo sievastēvu Uldi Sesku un grūžot naudu ģimenes kabatās. Pozitīvi vērtējams, ka raidījuma vadītāji pieļāva vārda brīvību un viedokļu dažādību, bet žēl, ka nesekoja žurnālistu komentāri par izskanējušiem apvainojumiem.

Sporta sižeti

Raidījuma „Labrīt” ietvaros tika integrētas sporta tematikas rubrikas. Tā pirms olimpiskajām spēlēm bija rubrika „Olimpiskie zibšņi”, kuros tika informēts par aktuālākajiem jaunumiem, kas saistīti ar olimpiādi, bet jau olimpisko spēļu laikā bija rubrika „Olimpieša portrets”. Šāda prakse ir apsveicama un atbilst sabiedriskā pasūtījuma uzdevumam „integrēt sporta tematiku kopējā informācijas plūsmā”.

22. janvārī „Labrīt” studijā viesojās M. Kļavenieks, kurš informēja par nosaukto Latvijas delegācijas sastāvu Phjončhanas spēlēm, kā arī skaidroja nianšes, kāpēc vēl nav zināms dalībnieku sastāvs par visiem simt procentiem, ja reiz kvalifikācijas laiks jau beidzies. M. Kļavenieks labi paskaidroja tā brīža situāciju visiem saprotamā veidā, kā arī nosauca sportistus, par kuru dalību Phjončhanā šaubu praktiski vairs nebija. Tāpat tika atskaņota intervija ar „Sporta Avīzes” galveno redaktoru Ingmāru Jurisonu. Vairāku avotu izmantošana vērtējama atzīstami. Diskutabls bija M. Kļavenieka apgalvojums, ka Angelīna Kučvaļska tobrīd esot bijusi objektīvi labākā Latvijas daiļslidotāja, jo 2017./2018. gada sezonā viņas rezultāti bija ļoti slikti, tiesa, objektīvu iemeslu dēļ, bet konkrētajā gadījumā žurnālists izteicās neprecīzi. Atbilstošāk būtu dēvēt A. Kučvaļsku par panākumiem bagātāko pašlaik aktīvo Latvijas daiļslidotāju starp meitenēm. Vēlāk gan M. Kļavenieks precizēja, ka A. Kučvaļsku aizstājot D. Ņikitina bija uz to brīdi labākā mūsu daiļslidotāja.

4. februārī rubrika „Olimpiešu portrets” neatbilst vēstītajam saturam, jo todien aktuālākā tēma M. Berga vadībā bija 52. Superbola izcīņa amerikāņu futbolā, kas ir nozīmīgs notikums pasaules

mērogā, bet Latvijas auditorijai, iespējams, ne tik aktuāls.

Recenzents saņēma informāciju par ziņu dienesta gatavotajām rubrikām un sižetiem par sporta tematiku programmas „Labrīt” ietvaros, un tajā norādīts, ka 14. martā laika posmā no 7.15 līdz 7.27 bija jābūt K. Dagiļa sagatavotai intervijai, taču nekā tamlīdzīga nebija. Tā vietā bija intervija ar „Gasol” valdes priekšsēdētāju Ilzi Pētersoni-Godmani par jaunajiem gāzes pārvades tarifiem. Toties stundu vēlāk 8.14 „Labrīt” programmas ietvaros M. Kļavenieks studijā palīdzēja šķetināt situāciju ar LBS skandālu un Māra Jučmaņa vēršanos KNAB. Abi žurnālisti labi izskaidroja tā brīža situāciju un sazvanīja M. Jučmanim. Intervija bija laba, tika uzdoti aktuāli jautājumi, netika smādēti arī neērti jautājumi.

28.05.2018.